

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.03.2024
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 05.05.2022, 18

Kirikute ja koguduste seadus

Vastu võetud 12.02.2002
[RT I 2002, 24, 135](#)
 jõustumine 01.07.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
25.02.2003	RT I 2004, 14, 91	25.03.2004
28.06.2004	RT I 2004, 54, 391	10.07.2004
15.06.2005	RT I 2005, 39, 308	01.01.2006
06.12.2006	RT I 2006, 61, 456	01.01.2007
19.06.2008	RT I 2008, 35, 213	01.01.2009
10.12.2008	RT I 2008, 59, 330	01.01.2009
29.01.2009	RT I 2009, 13, 78	01.07.2009
29.10.2009	RT I 2009, 54, 363	01.01.2010
20.01.2011	RT I, 02.02.2011, 1	12.02.2011
05.12.2012	RT I, 18.12.2012, 3	19.12.2012
11.06.2014	RT I, 21.06.2014, 8	01.01.2015
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulil jõus olevast redaktsioonist ministrite ametinimetused.
20.04.2017	RT I, 09.05.2017, 1	01.07.2017
13.12.2017	RT I, 30.12.2017, 1	01.01.2018
13.04.2022	RT I, 05.05.2022, 1	01.02.2023, osaliselt 01.03.2024

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seaduse ülesanne on põhiseadusega igapähele tagatud usuvabaduse teostamiseks sätestada kirikute, koguduste, koguduste liitude, kloostrite ja usuühingute liikmeks astumise kord ning nende tegevuse reguleerimine.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
[\[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002\]](#)

§ 2. Usulised ühendused

(1) Usulised ühendused on kirikud, kogudused, koguduste liidud ja kloostrid ning välislepingu alusel tegutseva kiriku institutsioonid.
[\[RT I, 02.02.2011, 1- jõust. 12.02.2011\]](#)

(2) Kirik käesoleva seaduse mõistes on episkopaalse struktuuriga ja kolme üldkirikliku usutunnistusega õpetuslikult seotud vähemalt kolme vabatahtlikult liitunud koguduse ühendus või on jaotatud vähemalt kolmeks koguduseks ja kes tegutseb põhikirja alusel, valitud või nimetatud juhatuse juhtimisel ning kantakse registrisse käesoleva seadusega ettenähtud juhtudel ja korras.

(3) Kogudus käesoleva seaduse mõistes on ühte usku tunnistavate füüsiliste isikute vabatahtlik ühendus, kes tegutseb põhikirja alusel ja valitud või nimetatud juhatuse juhtimisel ning kantakse registrisse käesoleva seadusega ettenähtud juhtudel ja korras.

(4) Koguduste liit käesoleva seaduse mõistes on vähemalt kolme vabatahtlikult liitunud ja ühte usku tunnistavate koguduste ühendus, kes tegutseb põhikirja alusel ja valitud või nimetatud juhatuse juhtimisel ning kantakse registrisse käesoleva seadusega ettenähtud korras.

(5) Klooster käesoleva seaduse mõistes on ühte usku tunnistavate füüsiliste isikute vabatahtlik ühiseluline ühendus, kes tegutseb vastava kiriku või iseseisva põhikirja alusel ja valitud või nimetatud kloostriülema juhtimisel ning kantakse registrisse käesoleva seadusega ettenähtud juhtudel ja korras.

(6) Välislepingu alusel tegutseva kiriku institutsiooni suhtes kohaldatakse käesolevat seadust sarnaselt kirikusse kuuluva koguduse kohta sätestatuga.

[RT I, 02.02.2011, 1- jõust. 12.02.2011]

§ 3. Usulise ühenduse põhitegevus

(1) Kiriku, koguduse, koguduste liidu ja kloostri põhitegevus on oma usu tunnistamine ja viljelemine, eeskätt jumalateenistuste, usuliste koosolekute ja talituste vormis, ning usutunnistusekohane või oikumeeniline moraal-, eetika-, haridus-, kultuuri-, diakoonia-, sotsiaalse rehabilitatsiooni alane või muu tegevus väljaspool kirikule või kogudusele iseloomulikke usuliste talituste ja teenistuste vorme.

(2) Kiriku, koguduse, koguduste liidu ja kloostri eesmärk või põhitegevus ei või olla majandustegevuse kaudu tulu saamine.

(3) Kiriku, koguduse, koguduste liidu ja nende asutuse juhatustel ning kloostriülemal on õigus anda usulise ühenduse tegevust puudutavaid akte vastavalt põhikirjas sätestatud korrale.

§ 4. Usuühing

(1) Usuühing on mittetulundusühing, kelle põhitegevus on usutunnistusekohane või oikumeeniline moraal-, eetika-, haridus-, kultuuri-, diakoonia-, sotsiaalse rehabilitatsiooni alane tegevus väljaspool kirikule või kogudusele iseloomulikke usuliste talituste vorme ning kes ei pea olema seotud konkreetse kiriku, koguduste liidu või kogudusega.

[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(2) Usuühing kantakse mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse mittetulundusühingute seadusega ettenähtud korras. Usuühingu põhikirja seaduses sätestatud nõuetele vastavuse kindlakstegemiseks võib registrit pidava maakohus peatada registrisse kandmise menetluse kuni kaheks kuuks ning pöörduda seisukoha saamiseks ministeeriumi poole, kelle valitsemisalas on usuliste ühendustega seotud asjade korraldamine, või pädeva asutuse poole eksperdiarvamuse saamiseks.

[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 5. Õigusvõime

(1) Usuline ühendus on eraõiguslik juriidiline isik, kelle suhtes kohaldatakse mittetulundusühingute seadust, kuivõrd käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(2) Usulise ühenduse põhikirjas võib ette näha erisusi mittetulundusühingute seaduses liikmeskonna ja juhtimise kohta sätestatud, kui need tulenevad usulise ühenduse ajalooliselt väljakujunenud õpetusest ja struktuurist.

(3) Usulise ühenduse ümberkujundamine teist liiki juriidiliseks isikuks ei ole lubatud.

(4) Usulise ühenduse õigusvõime tekib tema kandmisega usuliste ühenduste registrisse (edaspidi *register*) ning lõpeb tema kustutamisega registrist, kui usulisel ühendusel puudub vara.

[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(5) [Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

§ 6. Asukoht

(1) Kiriku, koguduse ja koguduste liidu asukohaks on koht, kus asub kiriku, koguduse ja koguduste liidu juhatas, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti. Kloostri asukohaks on koht, kus asub kloostri hoone või hoonete kompleks.

(2) Kiriku, koguduse ja koguduste liidu juhatus asub Eestis, olenemata tema vaimuliku keskuse asukohast.

§ 7. Nimi

(1) Usulise ühenduse nimi peab olema kirjutatud ladina tähtedega ja sisaldama vastavat sõna «kirik», «kogudus», «koguduste liit» või «klooster» ning selgelt erinema teistest mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud juriidiliste isikute nimedest ega või olla eksitav tegevuse eesmärgi, ulatuse ega õigusliku vormi osas. Usuline ühendus võib oma nimes kasutada sõnade «kogudus» või «koguduste liit» asemel vastavat omanimetust, kui see tuleneb usulise ühenduse ajalooliselt väljakujunenud nimekasutustavast.

(2) [Kehtetu -RT I 2004, 54, 391- jõust. 10.07.2004]

(3) Usuline ühendus, kelle huve on kahjustatud tema nime õigustamatu kasutamise, võib nõuda selle õigustamatu kasutamise lõpetamist, samuti tekitatud kahju hüvitamist.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

2. peatükk ÜKSIKISIKU USUVABADUS

§ 8. Üksikisiku õigused

(1) Igal isikul on õigus vabalt valida, tunnistada ja kuulutada oma usulisi veendumusi, kui see ei kahjusta avalikku korda, tervist, kõlblust ega teiste inimeste õigusi ja vabadusi.

(2) Keegi ei ole kohustatud andma andmeid oma usutunnistuse või kogudusse kuulumise kohta, välja arvatud kriminaalmenetluse käigus kahtlustatav, süüdistatav, kohtualune ja kannatanu.

(3) Igal isikul on õigus lahkuda kogudusest, teatades enne oma otsusest koguduse juhatale. Igal isikul on õigus lahkuda kloostrist, teatades enne oma otsusest kloostriülemale.

(4) Piiratud teovõimega isiku usutunnistust või kuulumist kogudusse ei ole tema eestkostjal õigus muuta.

(5) Õigus osaleda kiriku, koguduse või koguduste liidu juhatuse ja ametiisikute valimistel on vähemalt 18-aastastel teovõimelistel liikmetel, kui põhikiri ei sätesta teist vanusemäära.

(6) Igale isikule on tagatud õigus saada maetud vastavalt oma usutunnistusele.

(7) Sugulaste, eestkostjate või hooldajate puudumisel viib usutunnistusekohase matusetalituse läbi lahkunu kogudus, kui on teada surnu kuulumus kogudusse.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 9. Usuliste talituste täitmine ravi-, õppe-, hoolekande- ja kinnipidamisasutustes ning kaitseväe struktuuriüksustes

[RT I 2008, 35, 213- jõust. 01.01.2009]

(1) Ravi-, õppe-, hoolekande- ja kinnipidamisasutustes viibijal ning kaitseväelasel on õigus täita usulisi talitusi vastavalt oma usutunnistusele, kui see ei kahjusta avalikku korda, tervist, kõlblust, nendes asutustes kehtestatud korda ega teiste seal viibivate isikute õigusi.

(2) Jumalateenistusi ja usulisi talitusi ravi-, õppe- ja hoolekandetasutustes korraldab usuline ühendus omaniku või asutuse juhi, kinnipidamisasutustes vangla direktori, kaitseväes struktuuriüksuse ülema ning Kaitseliidus maleva pealiku loal.

[RT I 2008, 35, 213- jõust. 01.01.2009]

§ 10. Lapse kuulumine kogudusse

(1) Iga isik, kes on vähemalt 15-aastane, võib iseseisvalt astuda koguduse liikmeks või lahkuda kogudusest vastavalt põhikirjas ettenähtud korrale.

(2) Noorem kui 15-aastane laps võib kuuluda kogudusse oma vanemate või eestkostja loal.

3. peatükk

USULISTE ÜHENDUSTE ASUTAMINE, REGISTRISSE KANDMINE NING ÜHINEMINE, JAGUNEMINE JA LÕPETAMINE

§ 11. Usulise ühenduse asutamine

(1) Kiriku, koguduste liidu, kirikusse või koguduste liitu mittekuuluva koguduse ning kirikusse mittekuuluva kloostris asutamiseks sõlmivad asutajad asutamislepingu.

(2) Asutamislepingus tuleb märkida:

- 1) asutatava kiriku, koguduse, koguduste liidu või kirikusse mittekuuluva kloostris nimi, asukoht, aadress ja tegevuse eesmärk;
- 2) asutajate nimed ja elu- või asukohad, samuti asutajate isiku- või registrikoodid;
- 3) asutajate kohustused;
- 4) juhatuse liikmete nimed, isikukoodid ja elukohad.

(3) Asutamislepingu sõlmimisega kinnitatakse selle lisana kiriku, koguduste liidu, koguduse või kirikusse mittekuuluva kloostris põhikiri.

(4) Kirikusse või koguduste liitu kuuluda sooviv kogudus asutatakse ja tema juhatuse valitakse vastava kiriku või koguduste liidu põhikirja alusel, kui nimetatud põhikiri ei näe ette koguduse iseseisva põhikirja vastuvõtmist. Asutamiskoosoleku käik protokollitakse. Protokollile lisatakse koguduse asutajate nimekiri, milles on näidatud nende elukohad ja isikukoodid, koos asutajate allkirjadega.

(5) Kirikusse või koguduste liitu mittekuuluva koguduse või kirikusse mittekuuluva kloostris asutamislepingule kirjutavad alla kõik asutajad.

(6) Kiriku või koguduste liidu asutamisleping ja sellega kinnitatud põhikiri peavad olema notariaalselt tõestatud, kinnitatud või digitaalselt allkirjastatud. Asutamislepingule võib alla kirjutada asutaja esindaja. [RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(7) Kirikusse kuuluv klooster asutatakse vastava kiriku põhikirjaga ettenähtud korras, asutamiskoosoleku käik protokollitakse. Protokollile lisatakse kloostris asutajate nimekiri, milles on näidatud nende elukohad ja isikukoodid, koos asutajate allkirjadega. [RT I 2004, 54, 391- jõust. 10.07.2004]

§ 12. Põhikiri

(1) Usulise ühenduse põhikiri peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) nimi ja asukoht;
- 2) tegevuse eesmärk ja õpetuslik alus;
- 3) kohustuslikud usulised talitused;
- 4) juhtimis- ja järelevalveorganite struktuur, nende moodustamise kord, pädevus ja volituste tähtaeg;
- 5) juhatuse liikmete valimise või nimetamise kord ja esindusõigusega seotud piirangud;
- 6) vaimulike staatus, hierarhia, teenistussuhted ja teenistusriietus;
- 7) vara moodustamise, kasutamise ja käsutamise kord;
- 8) põhikirja vastuvõtmise, muutmise, täiendamise alused ja kord;
- 9) tegevuse lõpetamise alused ja kord;
- 10) usulise ühenduse liikmeks vastuvõtmise ning liikmeskonnast väljaastumise ja väljaarvamise tingimused ja kord;
- 11) liikmete õigused ja kohustused või kord, kuidas võib liikmetele kohustusi kehtestada.

(2) Kui kirik või koguduste liit muudab oma põhikirja, millega kaasneb kiriku muutumine koguduste liiduks või koguduste liidu muutumine kirikuks, peavad nimetatud otsuse poolt olema ja selle allkirjastama kõigi vastavasse kirikusse või koguduste liitu kuuluvate koguduste esindajad. Allkirjad otsusel peavad olema notariaalselt kinnitatud.

(3) Usulise ühenduse põhikirja muudatus jõustub vastava kande tegemisel registrisse.

(4) Usulisel ühendusel võivad olla osakonnad ja asutused, kui see on ette nähtud põhikirjaga. Osakonnad ja asutused ei ole juriidilised isikud. Osakonna või asutuse organid ja nende pädevus nähakse ette põhikirjas.

§ 13. Registrisse kandmise avaldus

(1) Registrisse kantakse kogudus, kuhu kuulub vähemalt 12 täisealist teovõimelist liiget.

(2) Usulise ühenduse kandmiseks registrisse esitab usulise ühenduse juhatuse avalduse, milles näidatakse käesoleva seaduse § 15 lõikes 1 nimetatud andmed, ja sellele kirjutavad alla kõik juhatuse liikmed.

(3) Avaldusele lisatakse:

- 1) asutamisleping ja sellega kinnitatud põhikiri või asutamiskoosoleku protokoll ja vastava kiriku või koguduste liidu juhatuse poolt kinnitatud põhikiri;
- 2) [Kehtetu -RT I 2009, 13, 78- jõust. 01.07.2009]
- 3) sidevahendite (telefon, faks vms) numbrid;
- 4) tõend riigilõivu tasumise kohta.

(3¹) Välislepingu alusel tegutseva usulise ühenduse puhul esitab registripidajale avalduse välislepingu alusel tegutseva kiriku juhatus, lisades avaldusele põhikirja ja asutamislepingu asemel välislepingu teksti.
[RT I, 02.02.2011, 1- jõust. 12.02.2011]

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud dokumendid kirikusse kuuluva kloostri või kirikusse või koguduste liitu kuuluva koguduse kohta, kes on juriidiline isik vastavalt oma põhikirjale või kiriku või koguduste liidu põhikirjale, esitab registrile vastava kiriku või koguduste liidu juhatuse.
[RT I, 09.05.2017, 1- jõust. 01.07.2017]

(5) [Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(6) [Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(7) [Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(8) [Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(9) [Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(10) [Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

§ 14. Registrisse kandmise menetluse peatamine ja registrisse kandmata jätmine

(1) Usulise ühenduse seaduses sätestatud nõuetele vastavuse kindlakstegemiseks võib registrit pidava maakohtu esimees peatada registrisse kandmise menetluse kuni kaheks kuuks ning pöörduda seisukoha saamiseks ministeeriumi poole, kelle valitsemisalas on usuliste ühendustega seotud asjade korraldamine, või pädeva asutuse poole ekspertiisandmise saamiseks.

(2) Registripidaja ei kanna usulist ühendust registrisse, kui:

- 1) usulise ühenduse põhikiri või muud dokumendid ei vasta seaduse nõuetele;
- 2) usulise ühenduse tegevus kahjustab avalikku korda, tervist, kõlblust või teiste inimeste õigusi ja vabadusi.

(3) Registrisse kandmise avalduse tagasilükkamisel peab registripidaja ära näitama tagasilükkamise põhjuse.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 15. Registrisse andmete kandmine ja nende muutmine

(1) Registrisse kantakse:

- 1) usulise ühenduse nimi;
- 2) usulise ühenduse asukoht ja aadress;
- 3) usulise ühenduse esmamainimise või asutamise aeg;
- 4) põhikirja jõustumise aeg;

[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

5) juhatuse liikmete nimed ja isikukoodid;

[RT I 2006, 61, 456- jõust. 01.01.2007]

6) [Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

7) muud seaduses sätestatud andmed.

(2) Kiriku, koguduste liidu, kirikusse kuuluva kloostri ja kirikusse või koguduste liitu kuuluva koguduse registrisse kantud andmete muutmisel esitab avalduse muudatuste registrisse kandmiseks vastava kiriku või koguduste liidu juhatuse.

[RT I, 02.02.2011, 1- jõust. 12.02.2011]

(2¹) Kirikusse mittekuuluva kloostri ja kirikusse või koguduste liitu mittekuuluva koguduse registrisse kantud andmete muutmisel esitab avalduse muudatuste registrisse kandmiseks vastava kloostri või koguduse juhatuse.

[RT I, 02.02.2011, 1- jõust. 12.02.2011]

(2²) [Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(2³) [Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(3) Koguduse või kloostri liitumisel kiriku või koguduste liiduga ja koguduse või kloostri väljaastumisel või väljaarvamisel sealt esitab vastava kiriku või koguduste liidu juhatus registrile dokumendid käesoleva seaduse § 13 lõikes 4 toodud korras.

[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(4) Avaldusele lisatavale protokollile väljavõttele ei pea lisama koosolekust osavõtnute nimekirja või muud dokumenti usulise ühenduse liikmeskonna kohta.

[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

§ 16. Ühinemine, jagunemine ja lõpetamine

(1) Usulise ühenduse ühinemine, jagunemine ja lõpetamine toimub mittetulundusühingute seaduses mittetulundusühingute kohta ettenähtud korras, kui põhikirja või käesolev seadus ei sätesta teisiti, ning sellest teatatakse registrile vastavalt käesoleva seaduse § 13 lõikele 4.

[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(2) Usulise ühenduse lõpetamine ja likvideerimine toimub:

- 1) põhikirjaga ettenähtud alusel ja korras;
- 2) usulisse ühendusse kuuluvate koguduste või liikmete arvu vähenemisel alla seaduses või põhikirjas sätestatud suuruse;
- 3) usulise ühenduse pankroti väljakuulutamisel;
- 4) käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud alusel ja korras.

(3) Minister, kelle valitsemisalas on usuliste ühendustega seotud asjade korraldamine, taotleb kohtult usulise ühenduse sundlõpetamist, kui:

- 1) usulise ühenduse tegevus või põhikirja on vastuolus seaduse või põhiseadusega;
- 2) usulise ühenduse tegevuses ilmnevad käesoleva seaduse § 14 lõike 2 punktis 2 nimetatud tunnused;
- 3) usulise ühenduse tegevus ei vasta tema põhikirjalistele eesmärkidele;
- 4) usulise ühenduse põhitegevuseks saab majandustegevus.

4. peatükk USULISTE ÜHENDUSTE REGISTER

§ 17. Registri pidamine

(1) Usuliste ühenduste register on mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri osa, mille suhtes kohaldatakse mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri kohta õigusaktides sätestatud, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(2) Usuliste ühenduste registrit peetakse Eestis asuvate usuliste ühenduste kohta.

(3) Usuliste ühenduste registrit peab Tartu Maakohtu registriosakond (edaspidi *registripidaja*).

[RT I, 21.06.2014, 8- jõust. 01.01.2015]

(4) [Kehtetu -RT I, 21.06.2014, 8- jõust. 01.01.2015]

§ 18. Avaliku toimiku ja registritoimikuga seotud piirangud

[Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

§ 19. Usulise ühenduse registrikaardi andmed

[Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

5. peatükk VAIMULIK JA JUHATUS

§ 20. Vaimulik

(1) Usulise ühenduse vaimulik võib olla isik, kellel on hääleõigus kohalike omavalitsuste valimistel. Vaimulikule esitatavad muud nõuded kehtestab usuline ühendus.

(2) Usulise ühenduse juhatusel on õigus kutsuda vaimulikku väljastpoolt Eestit ning taotleda töö- ja elamisluba välismaalasest vaimulikule vastavalt välismaalaste seaduses ja muudes õigusaktides sätestatule.

§ 21. Vaimuliku teenistusriietus

(1) Usulise ühenduse põhikirjas ettenähtud vaimuliku teenistusriietust on õigus kanda ainult isikul, kellele usuline ühendus on selleks loa andnud. Nimetatud piirang ei laiene juhul, kui vaimuliku teenistusriietuseks on üldlevinud riietus.

(2) Usuline ühendus, kelle huve on kahjustatud tema vaimuliku teenistusriietuse õigustamatu kasutamisega, võib nõuda vaimuliku teenistusriietuse õigustamatu kasutamise lõpetamist, samuti sellega tekitatud kahju hüvitamist.

§ 22. Pihisaladus

Vaimulik ei või avaldada temale erapihil või hingehoidlikul vestlusel usaldatut, samuti isikut, kes erapihil või hingehoidlikul vestlusel käis.

§ 23. Juhatus

(1) Kirikul, kogudusel ja koguduste liidul peab olema juhatus. Juhatusel liikmete minimaalne ja maksimaalne arv nähakse ette põhikirjas.

(2) Vähemalt poolte juhatuse liikmete elukoht peab olema Eestis, mõnes teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsis.

[RT I, 18.12.2012, 3- jõust. 19.12.2012]

(3) Kloostri puhul käsitatakse juhatusena käesoleva seaduse mõttes kloostriülemat.

(4) Usulise ühenduse põhikirja kohaselt ametikohajärgselt usulise ühenduse juhatusse kuuluva vaimuliku või kloostriülema suhtes ei kohaldata seaduses sätestatud juhatuse liikme ametiaja piirangut. Usuline ühendus esitab sellekohase informatsiooni registrile käesoleva seaduse § 13 lõikes 2 või 3¹ või § 15 lõikes 2 või 2¹ nimetatud avalduses.

[RT I, 02.02.2011, 1- jõust. 12.02.2011]

(5) Usulise ühenduse juhatusse kuuluva vaimuliku või kloostriülema puhul kantakse usulise ühenduse taotlusel registrisse ka tema kiriklik nimi. Usuline ühendus esitab kirikliku nime ja informatsiooni selle nime vaimulikule või kloostriülemale omistamise kohta registrile käesoleva seaduse § 13 lõigetes 2 ja 3¹ ning § 15 lõigetes 2 ja 2¹ nimetatud avalduses.

[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

§ 24. Juhatusel esindusõigus ja juhatuse liikme vastutus

Juhatusel esindusõiguse ja juhatuse liikme vastutuse suhtes kohaldatakse mittetulundusühingute seaduses sätestatut.

[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.03.2024]

6. peatükk USULISE ÜHENDUSE VARA

§ 25. Varalised õigused ja kohustused

(1) Kirikul, kogudusel ja koguduste liidul on õigus võtta oma liikmetelt liikmemaksu põhikirjas ettenähtud korras.

(2) Usulisel ühendusel on õigus võtta tasu usuliste talituste eest, korraldada sihtotstarbelisi korjandusi, vastu võtta annetusi ja pärandvara ning saada sissetulekuid oma varadest.

(3) Usulise ühenduse vara hulka kuuluvaid kultuurimälestisi võib usuline ühendus pantida, anda kasutusse või võõrandada juhatuse otsuse alusel, arvestades muinsuskaitse seadusega kehtestatud nõudeid. Kirikusse või koguduste liitu kuuluvad kogudused teostavad seda õigust kiriku või koguduste liidu juhatuse loal põhikirjas ettenähtud või põhikirja alusel kehtestatud korras.

(4) Kiriku või koguduste liidu põhikiri võib sätestada, et kirikusse või koguduste liitu kuuluvad kogudused võivad kinnisasju anda kasutusse, koormata piiratud asjaõigustega või võõrandada kiriku või koguduste liidu juhatuse loal põhikirjas ettenähtud või põhikirja alusel kehtestatud korras.

(5) Usuline ühendus korraldab raamatupidamise vastavalt raamatupidamise seaduses sätestatule ja oma põhikirjale.

[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 25¹. Majandusaasta aruanne

Registrisse kantud usuline ühendus ja usuühing esitab majandusaasta aruande mittetulundusühingute seaduse § 36 lõigete 5 ja 5¹ kohaselt ilma põhitegevusala andmeteta elektrooniliselt äriregistri seaduse § 7 lõike 2 punkti 1 alusel kehtestatud korras.
[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

§ 26. Järelevalve

- (1) Põhikirjas kehtestatud korra kohaselt määratakse revisjon või audiitorkontroll.
- (2) Juhatuse ja muu organi liikmed peavad võimaldama revidendil või audiitoril tutvuda kõigi revisjoni või audiitorkontrolli läbiviimiseks vajalike dokumentidega ning andma vajalikku teavet.
- (3) Revidendid või audiitorid koostavad revisjoni või audiitorkontrolli tulemuste kohta aruande, mille esitavad revisjoni või audiitorkontrolli määranud organile.

§ 27. Usulise ühenduse tegevuse lõpetamisel järelejäänud vara kasutamine

- (1) Kirikusse või koguduste liitu kuuluva koguduse või kloostri lõpetamisel läheb pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järelejäänud vara vastavale kirikule või koguduste liidule.
- (2) Kiriku, koguduste liidu, kirikusse või koguduste liitu mittekuuluva koguduse või kloostri põhikirjalise tegevuse lõpetamisel läheb pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järelejäänud vara üle riigile ning seda võib kasutada ainult heategeval või hariduslikul otstarbel.

7. peatükk SEADUSE RAKENDAMINE

§ 28. Käesoleva seaduse kohaldamine usulistele ühendustele

- (1) Enne 2002. aasta 1. juulit asutatud usulistele ühendustele kohaldatakse nende usuliste ühenduste registrisse kandmiseni käesoleva seaduse §-des 1–3, 5–10, 16 ja 20–27 sätestatud.
- (2) Siseministeriumi juures peetavasse kirikute, koguduste ja koguduste liitude registrisse kantud usulised ühendused saavad registrisse kantud andmeid muuta, täiendada ja kustutada enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud korras kuni 2005. aasta 1. jaanuarini.
[RT I 2004, 54, 391- jõust. 10.07.2004]

§ 29. Registrisse kandmise avaldus

- (1) Enne 2002. aasta 1. juulit asutatud ning Siseministeriumis registreeritud usuline ühendus, kes vastab käesoleva seaduse nõuetele, kantakse registrisse tema avalduse alusel.
- (2) Registrisse kandmise avalduses tuleb märkida käesolevas seaduses sätestatud andmed ning avaldusele tuleb lisada tema Siseministeriumis registreerimise tunnistus ja seaduses sätestatud dokumendid, välja arvatud asutamisleping või asutamiskoosoleku protokoll.
- (3) Usulise ühenduse põhikiri peab registrisse kandmiseks olema viidud kooskõlla käesolevas seaduses sätestatuga.
- (4) Registrisse kandmise avaldus vaadatakse läbi kahe kuu jooksul, arvates avalduse ja kõigi muude ettenähtud dokumentide esitamisest.
[RT I 2004, 14, 91- jõust. 25.03.2004]

§ 29¹. Registripidajale esitatud dokumentide säilitamine

Registripidajale edastatud dokumendid, mis sisaldavad andmeid usulise ühenduse liikmeskonna kohta, viiakse avalikust toimikust registritoimikusse. Kui usuline ühendus on esitanud registripidajale avalduse, mis on ühiselt e-allkirjastatud koos dokumendiga, mis sisaldab andmeid usulise ühenduse liikmeskonna kohta, siis viiakse registritoimikusse kõik ühiselt e-allkirjastatud dokumendid.
[RT I, 30.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 30. Märked registrites

- (1) Siseministeriumis registreeritud usulise ühenduse registrisse kandmisel tehakse registripidaja teate alusel kirikute, koguduste ja koguduste liitude registrisse sellekohane märg.
- (2) Enne käesoleva seaduse jõustumist asutatud usulise ühenduse registrisse kandmisel tehakse registrisse märgi varasema registreerimise kohta Siseministeriumis, näidates ära endise registrinumbri.

§ 31. Lõpetamine

(1) Siseministeriumis registreeritud usulised ühendused, kelle registrisse kandmiseks ei ole 2005. aasta 1. jaanuariks avaldust esitatud või kelle nimetatud tähtaja jooksul esitatud registrisse kandmise avaldus on jäetud rahuldamata, loetakse sundlõpetatuks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 märgitud põhjustest tuleneval sundlõpetamisel kohaldatakse mittetulundusühingute seaduse §-s 95 sätestatud korda.

[RT I 2004, 54, 391- jõust. 10.07.2004]

§ 31¹. Teate esitamine juhatusse kuuluva vaimuliku või kloostriülema kohta

Enne käesoleva seaduse § 23 lõike 4 jõustumist juhatuse liikmena registrisse kantud selle lõike esimeses lauses nimetatud vaimuliku või kloostriülema kohta võib usuline ühendus esitada registrile sellekohase teate § 15 lõikes 2 või 2¹ sätestatud korras.

§ 32. Usulise ühenduse nimi

[Kehtetu -RT I, 02.02.2011, 1- jõust. 12.02.2011]

§ 33. Riigilõivuseaduses tehtavad muudatused

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 34. Varasema kirikute ja koguduste seaduse kehtetuks tunnistamine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 35. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2002. aasta 1. juulil.